

XIV. Nemzetközi SZOKOE Szaknyelvi Konferencia

2014. november 21–22.

Programfüzet

Helyszín:

**Szegedi Tudományegyetem
Általános Orvostudományi Kar**

Szent-Györgyi Albert Oktatási Központ
6720 Szeged, Dóm tér 13.

FŐVÉDNÖK:

PROF. DR. BARI FERENC

a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar
dékánja

MEGHÍVOTT ELŐADÓK:

PROF. DR. SÁRY GYULA

DR. LESZNYÁK MÁRTA

DR. RÉBÉK-NAGY GÁBOR

SZEKCIÓK:

Szaknyelvi tanterv-és tananyagfejlesztés

*

Szakemberképzés idegen nyelven

*

Kultúraközi szaknyelvi kommunikáció, szakfordítás, tolmácsolás

*

Szaknyelv és terminológia

*

Innováció, nyelvtechnológia, nyelvi mérés

*

**A tudományterületek nyelvhasználatának sajátosságai,
diskurzuselemzés**

PROGRAM:

2014. november 21. péntek

9.00–11.00 Regisztráció

MEGNYITÓ:

11.00–11.20 PROF. DR. BARI FERENC   KÖSZÖNTŐ

PLENÁRIS ELŐADÁSOK:

11.20–11.50 PROF. DR. SÁRY GYULA   Féltekei dominancia és kezesség

11.50–12.20 DR. LESZNYÁK MÁRTA   Fordítói kompetencia a XXI. században

12.20–12.50 DR. RÉBÉK-NAGY GÁBOR   STANDEM – egy új standardizált európai
uniós orvosi szaknyelvi vizsga
kifejlesztésének alapelvei

12.50–14.00 *EBÉDSZÜNET*

14.00–15.00 **PLENÁRIS KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS**

TÉMA: A XXI. SZÁZADI HASZNÁLHATÓ SZAKNYELVTUDÁS ÖSSZETEVŐI

LEVEZETŐ ELNÖK: DR. KURTÁN ZSUZSA

15.00–15.15 *SZÜNET*

SZEKCIÓELŐADÁSOK

2014. november 21. péntek

IDŐPONT	II. em. 27. terem Szaknyelvi tanterv-és tananyagfejlesztés	II. em. 28. terem Szakemberképzés idegen nyelven	II. em. 29. terem Kultúraközi szaknyelvi kommuni- káció, szakfordítás, tolmácsolás
ELNÖK	PÓKAY MARIETTA	SZIKLAINÉ GOMBOS ZSUZSANNA	RUZSBATZKY ZSUZSA
15.20–15.40	<i>Pókay Marietta:</i> Perpetuum mobile, avagy blended learning tananyagok készítése	<i>Sziklainé Gombos Zsuzsanna:</i> Fókuszban a többnyelvű szaknyelvoktatás	<i>Ruzsbatzky Zsuzsa:</i> AGORA: Szakmai gyakorlat határok nélkül
15.40–16.00	<i>Mágocsi Nyina:</i> A gazdasági szakszöveg mint a szaknyelvtanítás egysége	<i>Demeter Éva – Keresztes Csilla:</i> JPEMS – közös európai félév az orvosképzésben	<i>Neumayer Dénes:</i> Cultural Differences in the Rhetoric of Research Articles
16.00–16.20	<i>Hardi Judit:</i> Tantárgyspecifikus szaknyelvi szókincs mérés angol műveltségterületi képzésben résztvevők körében	<i>Lukács András:</i> A kiejtés tanítása a BGF KVIK magyar mint idegen nyelv óráin	<i>Hrivíková, Tatiana:</i> Bedtime stories as a source of cultural upbringing demonstrated on Slovak and Japanese folk tales
16.20–16.40	<i>Hajdú Zita – Czeller Mária:</i> A vállalati szaknyelv oktató-sának eszközei és módszerei egy projekt tapasztalatainak tükrében	<i>Németh Tímea:</i> Intercultural competence in medical care	<i>Némethová, Ildikó:</i> Understanding Culture's Influence Behaviour
16.40–17.00	<i>Skadra Margit:</i> „Az élet túl rövid ahhoz, hogy németet tanuljunk.” – Vagy mégsem?! A német orvosi szaknyelv tanulásának kihívásai	<i>Kovács Ilona Julianna:</i> Kérdőíves felmérések összehasonlítása a gazdasági és a bölcsészettudományi felsőoktatásban	<i>Molnár Irma:</i> Egészségtudományi interkulturális kommunikáció
17.00–17.20	SZÜNET		
IDŐPONT	II. em. 27. terem Szaknyelv és terminológia	II. em. 28. terem Innováció, nyelvtechnológia, nyelvi mérés	II. em. 29. terem Kultúraközi szaknyelvi kommuni- káció, szakfordítás, tolmácsolás
ELNÖK	BÉRCES EDIT	LOCH ÁGNES	WIWCZAROSKI, TROY
17.20–17.40	<i>Bérces Edit:</i> Sports lexicography in bilingual phrase books and language guides	<i>Loch Ágnes-Pál Ágnes:</i> 21st century skills in focus	<i>Wiwczaroski:</i> Integrating Language learning and Culture into an ESP International Marketing Course
17.40–18.00	<i>Mészáros Ágnes:</i> Gazdasági terminusok diakrón vizsgálata	<i>Horváth Ádám:</i> Honlapok többnyelvűsége és a versenyképesség kapcsolata a magyar KKV-k esetében	<i>Vincze András:</i> Telltale words-culture-bound terms in the publications of the Georgikon Farm Museum
18.00–18.20	<i>Veresné Valentinyi Klára:</i> A terminológiamenedzsment oktatása tömörítve	<i>Hegedűs Anita:</i> Szövegértés feladat validitásának vizsgálata itemanalízis alapján	<i>Wallendums Tünde:</i> Reáliák a gazdasági-üzleti szaknyelvben. Non-ekvivalens lexikai elemek az olasz üzleti nyelvben
18.20–18.40	<i>Gilioli, Alessandro:</i> Questions related to legal terminology and lexicography on the basis of a Hungarian-Italian database	<i>Lukácsi Zoltán:</i> A szaknyelvtudás fejlődéskövetéses vizsgálata a Budapesti Gazdasági Főiskolán	<i>Marthy Annamária:</i> A nők és a férfiak kérésstratégiái különböző szituációkban
18.40–18.55	SZOKOE KÖZGYŰLÉS		
20.00	FOGADÁS		

SZEKCIÓELŐADÁSOK

2014. november 22. szombat

IDŐPONT	II. em. 27. terem Szaknyelvi tanterv-és tananyagfejlesztés	II. em. 28. terem A tudományterületek nyelv- használatának sajátosságai, diskurzuselemzés	II. em. 29. terem Szaknyelv és terminológia
ELNÖK	TAR ILDIKÓ	HAMBUCHNÉ KŐHALMI ANIKÓ	FOGARASI KATALIN
9.00–9.20	<i>Tar Ildikó – Nagyné Bodnár Klára:</i> Tanulási stratégiák elemzése a Debreceni Egyetem hallgatói körében	<i>Hambuchné Kőhalmi Anikó:</i> Háziorvos–beteg konzultációk szekvenciális mintázata	<i>Fogarasi Katalin – Philipp Schneider:</i> Sérülések terminológiájának tridiszciplináris oktatása egy terminológiai kuta- tás eredményeinek közvetlen alkalmazásával
9.20–9.40	<i>Kovács Éva:</i> Szaknyelvi kommunikáció az egészségügyben	<i>Sárkányné Lőrinc Anita – Kránicz Rita – Rébék-Nagy Gábor:</i> Átfedő megnyilatkozások háziorvos–beteg interakciókban és kórházpedagógus tanóráin	<i>Pálinkás Magdolna – Seidl-Péché Olívia:</i> Lépést tud-e tartani a műszaki szaklexikográfia a technikai fejlődéssel?
9.40–10.00	<i>Szelényi András:</i> A nyelvi humor „anatómiája” multiple choice feladatokban	<i>Zrínyi Andrea:</i> Meggyőzési technikák a fogorvosi kommunikációban	<i>Varga Éva Katalin:</i> Szemléletváltások a terminológiai nominációban
10.00–10.20	<i>Koppán Ágnes – Eklicsné Lepenye Katalin – Halász Renáta:</i> Peer learning–peer tutoring az orvos–beteg kommunikáció tanításában	<i>Veljanovszki, David:</i> Spoken Discourse Genres in the EAP Classroom	<i>Jakusné Harnos Éva:</i> Terminology as an Area of Phraseology?
10.20–10.40	<i>Spiczéné Bukovszki Edit:</i> Új kihívások a műszaki szaknyelvoktatásban	<i>Csongor Alexandra:</i> Retorikai mozzanatok online ismeretterjesztő cikkekben	<i>Dévény Ágnes:</i> A szaknyelvoktatás erősségei a kreditrendszerű nyelvi képzésben
10.40–11.00	<i>Bánki Tímea:</i> Az új információ szerkezeti helye a spanyol mondatokban. Mi okoz nehézséget a nyelvtanulóknak?	<i>Sélleyné Gyuró Monika:</i> Kvalitatív elemzési módszerek az egészségügyi diskurzusokban	
11.20–11.40	SZÜNET		
11.40–12.00	A KONFERENCIA ZÁRÁSA		
12.00–	SZOKOE ELNÖKSÉGI ÜLÉS		

**AZ ELŐADÁSOK
RÖVID TARTALMI KIVONATA**

ABSTRACTS

TARTALOMJEGYZÉK

CONTENTS / INHALTSVERZEICHNIS

Bánki Tímea	Az új információ szerkezeti helye a spanyol mondatokban. Mi okoz nehézséget a nyelvtanulónak? 14
Bérces, Edit	Sports lexicography in bilingual phrase books and language guides 14
Csongor Alexandra	Retorikai mozzanatok online ismeretterjesztő cikkekben 14
Demeter Éva – Keresztes Csilla	JPEMS – közös európai félév az orvoscépzésben 15
Dévény Ágnes	A szaknyelvoktatás erősségei a kreditrendszerű nyelvi képzésben 15
Fogarasi Katalin – Schneider, Philipp	“Warum soll ich jetzt das auch noch lernen – ich will schließlich Menschenleben retten!” Sérülések terminológiájának tridiszciplináris oktatása egy terminológiai kutatás eredményeinek közvetlen alkalmazásával..... 15
Gilioli, Alessandro	Questions related to legal terminology and lexicography on the basis of a Hungarian–Italian database 16
Hajdu Zita – Czeller Mária	A vállalati szaknyelv oktatásának eszközei és módszerei egy projekt tapasztalatainak tükrében..... 16
Hambuchné Kóhalmi Anikó	Háziorvos–beteg konzultációk dialógusainak szekvenciális mintázata 16
Hardi Judit	Tantárgyspecifikus szaknyelvi szókincs mérése angol műveltségterületi képzésben résztvevők körében 17
Hegedűs Anita	Szövegértési feladat validitásának vizsgálata itemanalízis alapján..... 17
Horváth Ádám	Honlapok többnyelvűsége és a versenyképesség kapcsolata a magyar KKV-k esetében 17
Hrivíková, Tatiana	Bedtime stories as a source of cultural upbringing demonstrated on Slovak and Japanese folk tales..... 18
Jakusné Harnos Éva	A terminológia mint a frazeológia részterülete? 18

Kaščáková, Eva	Benefits of MOOCs for Teachers and Students of Languages for Specific Purposes.....	18
Koppán Ágnes – Eklicsné Lepenye Katalin – Halász Renáta	Peer learning – peer tutoring az orvos–beteg kommunikáció tanításában.....	19
Kovács Éva	Szaknyelvi kommunikáció az egészségügyben	19
Kovács Ilona Julianna	Kérdőíves felmérések összehasonlítása a gazdasági és a bölcsészettudományi felsőoktatásban	20
Loch Ágnes – Pál Ágnes	21st century skills in focus	20
Lukács András	A kiejtés tanítása a BGF KVIK magyar mint idegen nyelv óráin	21
Lukácsi Zoltán	A szaknyelvtudás fejlődéskövetéses vizsgálata a Budapesti Gazdasági Főiskolán	21
Mágocsi Nyina	A gazdasági szakszöveg mint a szaknyelvtanítás egysége	21
Marthy Annamária	A nők és a férfiak kérésstratégiái különböző szituációkban	22
Mészáros Ágnes	Gazdasági terminusok diakrón vizsgálata	22
Molnár Irma	Egészségtudományi interkulturális kommunikáció	23
Németh, Tímea	Intercultural competence in medical care	23
Némethová, Ildikó	Understanding Culture’s Influence on Behaviour.....	24
Neumayer, Dénes	Cultural Differences in the Rhetoric of Research Articles.....	24
Pálinkás Magdolna – Seidl-Pécs Olívia	Lépést tud-e tartani a műszaki szaklexikográfia a technikai fejlődéssel?.....	24
Pókay Marietta	Perpetuum mobile, avagy blended learning tananyagok készítése	25
Ruzsbatzky Zsuzsa	AGORA: Szakmai gyakorlat határok nélkül. (AGORA – Nemzetközi gyakornoki program szakfordító képzésben részt vevő hallgatók számára II.).....	25
Sárkányné Lőrinc Anita – Kránicz Rita – Rébék-Nagy Gábor	Átfedő megnyilatkozások háziorvos–beteg interakciókban és kórházpedagógus tanóráin	26

Sélleyné Gyuró Monika	Kvalitatív elemzési módszerek az egészségügyi diskurzusokban 26
Skadra Margit	„Az élet túl rövid ahhoz, hogy németet tanuljunk.” – Vagy mégsem!? A német orvosi szaknyelv tanulásának kihívásai 27
Spiczéné Bukovszki Edit	Új kihívások a műszaki szaknyelvoktatásban 27
Szelényi András	A nyelvi humor „anatómiája” multiple choice feladatokban ... 28
Sziklainé Gombos Zsuzsanna	Fókuszban a többnyelvű szaknyelvoktatás 28
Tar Ildikó – Nagyné Bodnár Klára	Tanulási stratégiák elemzése a Debreceni Egyetem hallgatói körében 29
Varga Éva Katalin	Szemléletváltások a terminológiai nominációban 29
Veljanovszki, David	Spoken Discourse Genres in the EAP Classroom 29
Veresné Valentinyi Klára	A terminológiamenedzsment oktatása tömörítve..... 30
Vincze, András	Telltale words –culture-bound terms in the publications of the Georgikon Farm Museum 30
Wallendums Tünde	Reáliák a gazdasági-üzleti szaknyelvben. Non – ekvivalens lexikai elemek az olasz üzleti nyelvben..... 31
Wiwczaroski, Troy B.	Integrating Language Learning and Culture into an ESP International Marketing Course..... 31
Zrínyi Andrea	Meggyőzési technikák a fogorvosi kommunikációban 32

Bánki Tímea

Az új információ szerkezeti helye a spanyol mondatokban. Mi okoz nehézséget a nyelvtanulónak?

A magyar nyelvről a nyelvtanulók többsége azt mondja, hogy szabad szórendű, pedig anyanyelvi beszélőként biztosan érzik a különbséget a „A Duna-parton futott Péter.”, „Péter futott a Duna-parton.” „Péter a Duna-parton futott.” mondatok között. Nagyon kevesen tudják, hogy az új és az ismert információ mondatban elfoglalt helye éppen úgy leírható, mint bármelyik hagyományos nyelvtani szabály. Az előadásomban az vizsgálom, hogy a spanyol mondatokban, ahol szintén sokszor „szabadnak” tartjuk/gondoljuk a szórendet, hol helyezkedik el a topik, az információs és a kontrasztív fókusz. Valamint ezek hogyan befolyásolják a kötött névmások használatát. Nyelvórákon gyűjtött példamondatokon keresztül bemutatom a két nyelv információs szerkezete közötti különbségeket és az ezekből adódó tipikus hibákat.

Bérces, Edit

Sports lexicography in bilingual phrase books and language guides

The present paper focuses on the structural analysis of printed bilingual phrase books and language guides from the point of view of sports lexicography. Most phrase books and language guides provide both sentences and words. As physical exercise is a common topic of conversation among laymen and also as a popular free time activity, most language guides for travelers devote a few pages to it. The actual content of the chapters devoted to sports can depend on many factors such as geography, climate, history and culture of the target language and thus the country of destination. The paper discusses correlations between lexicographic needs and geography.

Csongor Alexandra

Retorikai mozzanatok online ismeretterjesztő cikkekben

Az 1990-es évek kommunikációs forradalmának köszönhetően a Világháló a globális információ áramlás színtere lett. Az Internet az egészségtudománnyal kapcsolatos kutatások, fejlesztések meghatározó kommunikációs fórumává vált, nemcsak a szakemberek, hanem a laikusok számára is. Az internetes médiában gyakran jelennek meg olyan ismeretterjesztő cikkek, amelyek egy-egy tudományos közlemény tartalmát teszik közérthetővé. A nyelvészeti kutatások elsősorban a tudományos diskurzusra irányulnak, kisebb hangsúlyt kap a tudományos ismeretterjesztő közlemények elemzése. E tanulmány célja a tudományos ismeretterjesztő közlemények retorikai struktúrájának mozzanat-elemzése, a műfaj jellegzetes diskurzus szerkezetének leírása. Az elemzés alapja egy 30 közleményből álló korpusz, amely eredeti közleményekre épülő online ismeretterjesztő cikket tartalmaz. Első lépésként a retorikai mozzanatok azonosítása és kódolása történt meg. Második lépésként, az összes szöveg mozzanat-szerkezete alapján, az elemzés felvázol egy jellegzetes mozzanat sorrendet. Összefoglalva, az ismeretterjesztő online műfaj is leírható tipikus mozzanat mintázatokkal, még akkor is, ha ez a szerkezet kevésbé homogén a tudományos cikkekhez képest. A szövegek retorikai struktúrájának és nyelvi sajátosságainak feltárása segítséget nyújthat az ismeretterjesztő közlemények szerzői és olvasói számára az egészségtudomány területén.

JPEMS – közös európai félév az orvosképzésben

Hét európai orvosegyetem szakmai együttműködésének eredményeként 2011-től kezdődően minden tanév első félévében közös, angol nyelvű, modul rendszerű képzési program működik (Joint Program for European Medical Studies), melynek az elmúlt négy évben két franciaországi egyetem (Angers és Nantes) adott helyet, a következő tanévtől pedig az SZTE ÁOK szervezésében valósul meg.

A modulok kidolgozása és összehangolása, melyek közül az orvosi angolnak jelentős szerepe van, a partnerintézmények részéről alapos előkészítő munkát és közös gondolkodást igényelt.

Az előadás végigköveti az orvosi angol modul létrehozásának legfontosabb szempontjait, a szükségletelemzés eredményeit, továbbá áttekinti mindazokat a tanítási tapasztalatokat, melyeket vendég-oktatóként a modul oktatása során Franciaországban szereztünk. Beszámolunk a hallgatói visszajelzéseknek az interkulturális szempontból megfontolandó tanulságairól is, valamint bemutatjuk a tantárgy oktatása során adódó eltéréseket magyar és nemzetközi hallgatói közegben.

Dévény Ágnes

A szaknyelvoktatás erősségei a kreditrendszerű nyelvi képzésben

Kulcsszavak: szaknyelvoktatás sikeressége, oktatás intézményes keretek között, nyelvi képzés erősségei

A felsőoktatásban dolgozó nyelvoktatók egybehangzó véleménye szerint a nyelvoktatás sikerességét jelentősen befolyásolják az intézményes nyelvoktatás keretei: kötelező jellege, kreditértéke, szintekhez való igazítása. A poszter a hallgatók és oktatók körében végzett felmérés eredményeit mutatja be a nyelvi képzés erősségeinek fényében. A bemutató a jövőre vonatkozó javaslatokat is tartalmaz.

Fogarasi Katalin – Schneider, Philipp

“Warum soll ich jetzt das auch noch lernen – ich will schließlich Menschenleben retten!”

Sérülések terminológiájának tridiszciplináris oktatása egy terminológiai kutatás eredményeinek közvetlen alkalmazásával

Jelen tanulmány célja annak bemutatása, hogyan segítheti egy kutatás eredményeinek közvetlen alkalmazása az orvosi terminológia oktatását három tudományterület megközelítésében. A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának német programos hallgatói egy speciális terminológiai kurzuson ismerhetik meg a sérüléseket leíró lelet orvosi műfaját, valamint az ehhez tartozó diskurzusközösséget. A kurzuson 3 német egyetemi igazságügyi intézményből származó autentikus klinikai leletek és az azokról készült igazságügyi orvosszakértői vélemények állnak a német hallgatók rendelkezésére. Az igazságügyi orvos-szakértői megközelítést a szakértői vélemények képviselik, a dokumentációban fellelhető esetleges terminológiai problémákból, valamint a műfaji szabályok megsértéséből származó büntetőjogi következményeket pedig büntetőjogász magyarázza el a hallgatóknak. Az orvosi műfaj e tridiszciplináris elemzése lehetővé teszi a terminológiai alap kutatás perspektívájának bővítését, továbbá megismerteti mind a kurzus vezetőivel, mind pedig a hallgatókkal a diskurzus-közösség többi, különböző területeken dolgozó tagjának nézőpontjait.

Gilioli, Alessandro

Questions related to legal terminology and lexicography on the basis of a Hungarian–Italian database

The legal information website, *www.info-lex.com*, offers two links to glossaries listing bilingual legal terms in Hungarian and Italian. The database, being as ample as possible, proves useful for translators, interpreters, teachers, graduate and PhD students, and also for professionals interested in legal terminology, for example, lawyers, economists, public employees and companies. The database pools its information from dictionaries and encyclopaedias. The presentation discusses the questions related to legal terminology and lexicography.

Hajdu Zita – Czeller Mária

A vállalati szaknyelv oktatásának eszközei és módszerei egy projekt tapasztalatainak tükrében

Az előadás célja, hogy bemutassa azt az egyetemi képzési rendszerbe illeszkedő idegen nyelvi programot, amely a Debreceni Egyetemen a „Szak-nyelv-tudás” – Az idegen nyelvi képzési rendszer fejlesztése a Debreceni Egyetemen című projekt (TÁMOP 4,1.2.D-12/1.) keretében valósul meg. Miután ismertetjük az idegennyelv-oktatás kereteit és feltételeit az egyetem Gazdálkodástudományi Karán, megvizsgáljuk, hogyan épül fel az adott nyelvi program, valamint hogyan szolgálja az idegen nyelvi képzés fejlesztését. Bemutatjuk továbbá, hogy miként felel meg a munkaerő-piac elvárásainak a használt tananyag, és hogyan alakul a nyelvtanulás folyamatában a hallgatók hozzáállása a vállalati szaknyelv elsajátításához. Végül megnézzük, hogy a nyelvet oktató tanárnak milyen lehetőségei vannak a hallgatók motiválására és az érdeklődés fenntartására.

Hambuchné Kőhalmi Anikó

Háziorvos–beteg konzultációk dialógusainak szekvenciális mintázata

Kulcsszavak: konverzációelemzés, funkcionális kognitív pragmatika, dialógustömb, szekvenciális mintázat, interakciós séma

Az előadás háziorvos–beteg konzultációk dialógusainak szekvenciális mintázatát kívánja bemutatni. A vizsgálati korpuszt összesen 325 dialógustömb alkotta. Az elemzés nyelvészeti konverzációelemzés módszerével, funkcionális kognitív pragmatikai keretben történt, és kvantitatív módszerekkel vizsgálta a párbeszéd mikró- és mezoszintű struktúráit. A dialógusok szekvenciális mintázatai kettős arculatot mutattak: részben megfeleltek a korábbi kutatások során leírt orvos–beteg beszélgetések interakciós sémáinak. Eltért azonban az előzetes várakozásoktól a szekvenciális mintázatok alakulása a résztvevőkkel kapcsolatos változók összefüggéseiben vizsgálva. Az eltérések értelmezése segítheti az orvos–beteg kommunikáció nyelv szintjén megragadható jellemzőinek további megismerését, közvetve pedig a hatékony orvos–beteg kommunikáció fejlesztését szolgálhatja.

Hardi Judit

Tantárgyspecifikus szaknyelvi szókincs mérése angol műveltségterületi képzésben résztvevők körében

Kulcsszavak: idegen nyelvi műveltségterületi képzés, szókincsismeret, tantárgyspecifikus szókincs, köznyelvi szóhasználat, szaknyelvi szókincs

Az idegen nyelven tanult tantárgyakhoz kötődő szaknyelvi szókincsismeret meghatározza a tantárgy tanulásának sikerességét. Mivel az angol műveltségterületi képzésben résztvevők számos szakmai tárgyat tanulnak idegen nyelven, különösen fontos számukra az alapos szaknyelvi szóismeret. Az idegen nyelvi szókincs mérésére alkalmazható kvantitatív vizsgálatok segítségével következtethetünk a szókincs nagyságára és a szókincs mélységére. A szaknyelvi szókincs mélységének kategóriáit tantárgy pedagógiai kontextusban, két eltérő nehézségi fokú szókincsmérő teszt eredményei alapján mutatom be. A köznyelvi szóhasználatához közeli, de tantárgyhoz köthető, valamint a magasabb szakmai fokú, tantárgy-specifikus szakszókincs ismeretének összehasonlítása feltárja az idegen nyelven használt szaknyelv két dimenzióját. A két eltérő nehézségi fokú szaknyelvi szóismeret közötti különbség és ezek együttes ismerete alkot átfogó képet a szakmai szókincsről.

Hegedűs Anita

Szövegértési feladat validitásának vizsgálata itemanalízis alapján

Kulcsszavak: validitás, itemanalízis, írott szövegértés, PROFEX, gyakoriság és leíró statisztika

A kutatás egy, a PROFEX szaknyelvi vizsgán lefutott B2 szintű írott szövegértési feladat validitását (érvényességét) vizsgálja 171 fős minta alapján. A szerző a szövegértési feladat mind a 20 iteménél az SPSS program használatával megvizsgálta az egyes itemek facilitás értékét, diszkriminációját, belső konzisztenciáját. Továbbá a 20 item együttes leíró statisztikája – átlag, medián, minimum, maximum, terjedelem, átlagos eltérés, variancia, átlag standard hibája, ferdeség (skewness) és kurtózis – is vizsgálatra került. Ezek az adatok hasznos információkkal szolgálnak azzal kapcsolatban, hogy az egyes itemek mennyire megbízhatóan feleltek meg a vizsgán.

Horváth Ádám

Honlapok többnyelvűsége és a versenyképesség kapcsolata a magyar KKV-k esetében

A Pécsi Tudományegyetemen nemzetközi példákat követve összeállítottunk egy modellt, amelynek célja a magyarországi KKV-k versenyképességének felmérése. A kutatás keretében sor került a válaszadók honlapjainak a felmérésére is. A válaszadók honlapját 3 területen 46 szempont alapján értékeljük, amelyben jelentős részt kapott a többnyelvűség értékelése. Miután közel ezer magyarországi KKV töltötte a kérdőívünket, átfogó képet kaphattunk arról egy reprezentatív minta alapján, hogy a magyar KKV-k honlap-fejlesztési erőfeszítései milyen eredménnyel jártak, illetve milyen mértékben kap jelentőségek a fejlesztések során a többnyelvűség biztosítása. Ebben a részkutatásban arra keresem a választ, hogy a honlapok többnyelvűsége milyen mértékben járul hozzá a magyar KKV piaci sikereihez, illetve kimutatható-e összefüggés a honlapok többnyelvűsége és a KKV-k más teljesítményei között.

Hrivíková, Tatiana

Bedtime stories as a source of cultural upbringing demonstrated on Slovak and Japanese folk tales

The paper addresses the topic of bedtime stories as tools for transmitting cultural values from one generation to another within the framework of a family as a basic unit of a cultural community. The core values of a culture as represented in the model of cultural onion represent its most important constituents and all other components are created and exist as consequences of their application in standard situations. Therefore early imprinting of those core values into the minds of the young generation represents a key task and duty of parents and/or relatives responsible for the upbringing of children.

The paper treats bedtime stories represented by folk tales as a literary genre and discusses its specific features that condition it to serve the abovementioned purpose. Examples of culture specific bedtime stories are further described and the values they present as preferable are identified. Finally, the consequences of inappropriate handling of bedtime stories are indicated.

Jakusné Harnos Éva

A terminológia mint a frazeológia részterülete?

Kulcsszavak: állandósult kifejezések, szociokognitív megközelítés, a szaknyelvi kommunikáció pragmatikája, jelentésalkotás, mentális terek

Az utóbbi időben sokrétű kutatás folyt az általános nyelvi állandósult kifejezések, valamint a terminológia területén. Az állandósult kifejezéseknek a szaknyelvekben betöltött szerepéről azonban nem keletkezett hasonló részletességű magyarázat. Az általános nyelvi frazeológiai kutatások eredményei alkalmazhatóak arra, hogy megkíséreljük leírni az állandósult kifejezések szaknyelvi funkcióit. A szociokognitív terminológiaelmélettel összhangban lehetségesek funkcionális, szemantikai, kognitív, pragmatikai és diskurzuselemzési megközelítési módok.

A megvizsgálandó fő probléma az, hogy az állandósult kifejezések osztályozása és mélyebb megértése segít-e elhatárolni a szaknyelvi szövegeket vagy megnyilatkozásokat az általános nyelveiktől, továbbá az, hogy mi a funkciója az állandósult kifejezéseknek a jelentés, pontosabban az értelem létrehozásában a szaknyelvi kommunikáció során.

Kaščáková, Eva

Benefits of MOOCs for Teachers and Students of Languages for Specific Purposes

Keywords: Massive Open Online Course; English for Specific Purposes; Information and Communication Technology; Language Learning

The progress of information and communication technology influences all industries and sectors, including education. The adoption of new inventions and technologies goes through a hype cycle; some of them stand the test of time, some do not. There are technologies that have been present for years and the debates on whether they are beneficial or not have still not reached a definite conclusion. The Massive Open Online Course (MOOC) is a highly debated emerging method of education praised by some and criticized by others. MOOCs are open to participants regardless of their country of residence, previous qualifications or

financial situation. The purpose of this paper is to direct the attention of teachers of languages for specific purposes towards the opportunities and benefits of utilizing the existing MOOCs for their own professional development and for enhancing their students' language skills.

Koppán Ágnes – Eklicsné Lepenye Katalin – Halász Renáta

Peer learning – peer tutoring az orvos–beteg kommunikáció tanításában

Kulcsszavak: peer learning, kölcsönösen előnyös kortárs–tanulás, betegkikérdezés

A kortárssegítés a klasszikus görög oktatás megjelenése óta ismert fogalom. Gyakorlati alkalmazása, különösképpen szervezett keretek között, főként egyetemi szinten azonban mérsékelt népszerűségnek örvend. Rendkívüli eredményekről számos kutató beszámolt (Boud 1988, Ferguson 1998, Konet 1991), köztük arról, hogy a tudás és a tapasztalatok megosztása növeli a saját tanulásért, fejlődésért vállalt felelősséget, az önbizalmat, magasabb szintre emeli az oktatás minőségét. Rácz József (2008) az esélyteremtés útjait vizsgálva mutat rá a kortárs–sorstárs segítés kiemelkedő szerepére, hangsúlyozva, hogy a kortárssegítők a jövőben maguk is segítséget kaphatnak, önértékelésük ezáltal javul, empátiás készségük megnő, továbbá a szociális normák, értékek internalizációja határozottan felgyorsul.

Boud a kölcsönösen előnyös kortárs-segítésre (reciprocal peer learning), együtt-tanulásra helyezi a hangsúlyt. Az ő gondolatiságát vesszük át, amikor a PTE ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézetében történő innovatív tandem-oktatásról számolunk be, amelyben a német programon tanuló külföldi hallgatók, valamint felsőbb éves magyar diákok vesznek részt.

Az elsődleges cél a német hallgatók magyar, a magyar hallgatók német orvosi szaknyelvi készségeinek egyidejű fejlesztése a betegágy melletti közös betegkikérdezések során, illetve ezeknek az interjúknak az előkészítése és feldolgozása tantermi órákon. Ez a tanulási forma ennél sokkal többet nyújt a résztvevőknek: a nyelvi készségek fejlesztése és a szakmai tudás elmélyítése mellett a betegközpontú orvos–beteg kommunikáció elsajátításának kiváló színtere és módja a peer learning és a peer tutoring ezen kombinációja.

Kovács Éva

Szaknyelvi kommunikáció az egészségügyben

Kulcsszavak: szakember–páciens, szakember–szakember közötti kommunikáció, tabu és eufémia, Profex egészségügyi szaknyelvi vizsga

Az előadás a következő problémakört feszegeti: mennyire beszélhetünk általános vagy szaknyelvi kommunikációról az egészségünkkel kapcsolatos szituációk során orvosnál, kórházban, terápiás eljárások alatt. Vizsgálódásomban összehasonlítom az Orvosi Kommunikáció c. tantárgy által oktatott elvárásokat a valóságban, „élesben” használt szókinccsel, a megfigyelést alkalmazva. Az eredményekről összegzést készítek, kiemelve a hasonlóságot, egybeesést vagy eltéréseket. Keresem a választ, hogy kétirányú-e a kommunikáció, azaz két esetleg több ember közötti beszélgetésről van-e szó avagy egyirányú, amikor „valamit kommunikál” egyik ember, esetünkben a szakember/orvos egy másikkal, a betegnek.

Milyen (legyen) a szóhasználat a kommunikáció során? – orvosokkal és orvostanhallgatókkal folytatott interjúból készített vélemények elemzése.

Kik között zajlik a kommunikáció? Szakember–páciens, szakember–szakember között, amikor is az előbbi esetben a kommunikáció inkább informatív, instrukciókra épül, amíg az utóbbi viszonylatban az információcsere mellett a tudás- és tapasztalatcsere játszik nagyobb szerepet.

Tabu és eufémia a negatív orvosi prognózisok esetében témakörhöz egy PhD disszertáció kutatási eredményeit mutatom be.

Néhány szót ejtek a Profex egészségügyi szaknyelvvizsgára való felkészítésről a szóbeli szituációs gyakorlatokat illetően, melynek során azt vizsgálom, hogy a mesterséges szituációk a nyelvvizsgálók szerint mennyire tükrözik a valóságot.

Kovács Ilona Julianna

Kérdőíves felmérések összehasonlítása a gazdasági és a bölcsészettudományi felsőoktatásban

Néhány éve a BGF Külkereskedelmi Karán készítettem kérdőíves felmérést hallgatóim bevonásával a gazdasági szaknyelv értelmezéséről. Ez volt a 2009. évi előadásom tárgya, és az előadás szövege (A gazdasági nyelv értékelése hallgatói véleménykutatás alapján) megjelent a Porta Lingua tanulmánykötetben (Kovács 2010).

A kérdéssor alapján folytattam ezt a felmérést tavaly és idén is – most már hozzávéve a szakfordítást is – posztgraduális képzésen tanuló bölcsészekkel, akiknek általános – társadalomtudományi – gazdasági szakfordítást taníthatok.

Adatfeldolgozásom eredményeiről szeretnék beszámolni.

Loch Ágnes – Pál Ágnes

21st century skills in focus

Keywords: skills development, methodology, innovation, virtual spaces

The poster presents an award winning skills development project – 21st century skills in focus – compiled by the Department of Foreign Languages of the College of Commerce, Catering and Tourism, Budapest Business School.

The project includes four renewed course development programmes, featuring innovative methodology including the use of virtual spaces. The European Language Label award prescribes the dissemination of good practices, which, in this case, was realized in institutional, national and international contexts.

The success of the project inspired an International Study Trip (CEDEFOP) organized by the Department of Foreign Languages of the College of Commerce, Catering and Tourism in Budapest. The poster presentation includes the detailed programme as well as information about further potential collaboration under the auspices of Erasmus+ funding programmes.

Lukács András

A kiejtés tanítása a BGF KVIK magyar mint idegen nyelv óráin

Az előadás számba veszi nyelvünk azon hangzáselemeit, amelyek a karunkra látogató külföldi hallgatók artikulációs bázisaihoz képest eltéréseket mutatnak, ezáltal komoly kihívást jelentenek a nyelvtanulónak. Bemutat továbbá olyan módszereket, amelyek alkalmazásával a tanulók hatékonyabban birkóznak meg a magyar nyelv kiejtési nehézségeivel.

Lukácsi Zoltán

A szaknyelvtudás fejlődéskövetéses vizsgálata a Budapesti Gazdasági Főiskolán

A Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karán a hallgatók angol nyelvi előmenetelének vizsgálata hosszú ideig az osztálytermi mérésre korlátozódott. A hallgatói létszám utóbbi időben bekövetkezett emelkedése azonban különösen indokoltá tette egy olyan teszt bevezetését, amely lehetőséget teremt a hallgatók szaknyelvi tudásának objektív egybevetésére. 2013 májusában egy tanszéki tesztfejlesztő csoport együttműködésbe lépett egy üzleti szaknyelvi vizsgáztatásra is akkreditált nyelvvizsgaközponttal, hogy egy magasan standardizált mérőeszköz fejlesztésébe kezdjenek. Alapelveit tekintve a mérés a tanterv-alapú tesztelés (Deno & Mirkin, 1977) hagyományait követi a nyelvtanulás és -tanítás Helyes Gyakorlata (Humphreys et al, 2012) szerint. A hallgatók mérése az objektívan értékelt vizsgarészekre korlátozódik: (a) beszédértés, (b) nyelvhasználat, és (c) olvasás. Mivel a fejlesztéskor a vizsgabiztonság fontos szerepet kapott, feladatismétlés helyett a vizsgaközpont bankjából kölcsönzött hasonló konstruktumot megcélzó itemek biztosítják az összehasonlíthatóságot.

A kutatás egyik fő feladata, hogy megállapítsa, mi az a legalacsonyabb becsült képességszint az egyes vizsgarészekben, ami elengedhetetlen a képzési célok eléréséhez. A kutatás résztvevői ($N = 319$) a tanulmányaikat 2013 őszén megkezdő BGF KVIK Turizmus-Vendéglátás szakos hallgatók voltak. Az adatfelvételre minden félév elején és végén került sor összesen hat hullámban. A vizsgaközpont gyakorlatát követve a feldolgozást az OPLM-programcsomaggal végeztük (Verhelst, Glas, & Verstralen, 1995). Az adatokat közös tesztlépések kapcsolták össze, így a becsült item- és hallgatói képességszint paraméterek közvetlenül összehasonlíthatóak voltak. Az eredmények arra utalnak, hogy bár a képzés a hallgatóság egy részének megfelelő, mások felmerülő igényeire nem tud adekvát választ adni.

Mágocsi Nyina

A gazdasági szakszöveg mint a szaknyelvtanítás egysége

Kulcsszavak: szaknyelvek, szakmai kommunikáció, szaknyelvhasználat, szakszövegek vizsgálata, szaknyelvtanítás.

A növekvő számú nemzetközi kapcsolatok, melyek tetten érhetőek épp úgy a kulturális, a politikai, mint főként a gazdasági szintek együttműködésében, minőségileg új követelményeket támasztanak a különböző szakterületek képviselőinek idegen nyelvi felkészültségével szemben. Készen kell állniuk az idegen nyelven kapott szakmai információk feldolgozására és a szakmai kultúrák közti kommunikációs folyamatokban való részvételre. Oroszország és az Európai Unió azon törekvése, hogy tartós és kölcsönösen előnyös partneri

viszonyt alakítsanak ki egymással, időszerűvé teszi az orosz nyelv, különösen az orosz gazdasági szaknyelv tanulását.

A szaknyelvkutatók jelentős része úgy véli, hogy a szaknyelveket kizárólag a különböző típusú szaknyelvi szövegek képviselik, ennek megfelelően a szaknyelvek oktatása csak az adott szövegek felhasználásával történhet. A közgazdasági tanulmányokat folytató hallgatók a szakszövegekkel dolgozva fejlesztik nyelvi-kommunikatív képességeiket, amelyeket aztán a képzési folyamat lezárultával a szakmai szituációkban is tudnak alkalmazni. Saját tanítási tapasztalataimat összegezve az egyik gazdasági szövegtípus, a hivatalos meghívó, meghívólevél alapján szeretném bemutatni a szemináriumi órán folyó munkát, amely magában foglalja a szöveg minden elemének és sajátosságának az elemzését, valamint a minta követését és aztán egy új szöveg alkotását.

Marthy Annamária

A nők és a férfiak kérésstratégiái különböző szituációkban

Kulcsszavak: gendernyelvészet, szociolingvisztika, modalitás, kérésstratégiák, nyelvhasználat

A nők és a férfiak más-más szerepet töltenek be a társadalomban, ebből adódóan nyelvhasználatuk is eltér egymástól sok tekintetben. Az utóbbi évtizedek kutatásai többek között kiderítették, hogy a férfiak többet káromkodnak, a női beszédben több udvariasságra törekvő kifejezőeszköz található. A nők és a férfiak eltérő nyelvhasználatával ma már nagyon sok fórumon foglalkoznak. Ha az internetes keresőkbe beírjuk a női beszéd szókapcsolatot, a Google kb. 170 000 találatot ad. Ezek közül sok honlap párkapcsolati problémák megoldását szeretné segíteni azzal, hogy felhívja figyelmünket a másik nem beszédének eltérő voltára, stratégiákat tanít a másik nem kommunikációjának könnyebb megértésére. Vannak olyan internetes oldalak is, amelyek kurzusokat ajánlanak nőknek, hogy megtanuljanak úgy beszélni, mint a férfiak, ezáltal pedig sikeresebbé váljanak az üzleti életben. Kérdőíves kutatással igyekeztem felmérni, hogy a válaszadók milyen eszközökkel kérnek meg hozzájuk közel, illetve távol álló személyeket bizonyos cselekvések végrehajtására. Kíváncsi voltam arra, hogy milyen eltéréseket találok a két nem kommunikációjában a modalitás tekintetében.

Mészáros Ágnes

Gazdasági terminusok diakrón vizsgálata

Kulcsszavak: diakrón vizsgálati módszer, nyelvi változás, archaizálódás, okrendszer, gazdasági terminusok az egészségügyben: pl. költségvetés, járulékfizetés, járulékkulcs, pénzbeni és természetbeni ellátás.

Az előadás áttekinti az egészségügyben használatos jellegzetes gazdasági szakkifejezések eredetét, kialakulását és módosulását, feltárja az archaizálódás mértékét, a jellegzetes terminusalkotási módokat, ismerteti a nyelvi változást előidéző leggyakoribb okokat. A gazdasági terminusok szótörténeti adatainak megismerését diakrón vizsgálati módszerek segítik. A témakörhöz tartozó pénzügyi tevékenységek a *pénzalapok*, *járulékok*, *pénzbeni juttatások*, a *finanszírozás* és a *kapacitásszabályozás* szakszókincsével gazdagítják a magyar nyelv szókészletét. A vizsgált szakterület olyan rohamos ütemben változik és fejlődik, hogy a gyorsan keletkező és elavuló terminusok elenyésző hányada kerülhetett be történeti-etimológiai szótárainkba. Az előadás során ismertett adatok erre a hiányosságra is szeretnék felhívni a figyelmet.

Molnár Irma

Egészségtudományi interkulturális kommunikáció

A Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán működő angol egészségügyi szaknyelvi kommunikátor szakon hallgatóink részéről merült fel az igény az egészségügyi interkulturális kommunikáció aspektusainak megismerésére. Egy féléves kurzus keretében foglalkozom e terület megismertetésével. Miután Magyarország EU tagállammá vált, orvosaink külföldön is vállalnak munkát. Mivel az orvostudomány munkanyelve az angol, főleg angol nyelvterületre mennek dolgozni. A globalizált világ népei egyre színesebb összetételűek. Az utazás, a médiakommunikáció révén egyre szorosabb, komplexebb az érintkezések, kapcsolatok változatossága. A kölcsönös megismerés, egymás folyamatos tanulása egyre elterjedtebb gyakorlat az emberi érintkezés mind szociális, mind szakmai szintjein. Így van ez az orvos–beteg, beteg–ápoló, orvos–orvos, beteg–gyógyszerész kapcsolati rendszerben is. Az orvos–beteg kapcsolat intim terében fennáll a veszélye a konfliktusnak, ütközésnek, ha az egészségügyi dolgozó nem rendelkezik kellő etnokulturális ismeretekkel.

A multikulturális egészségügyi kommunikáció szerves része a nyelvi, szaknyelvi, gesztusnyelvi, etnomedicinális kapcsolati rendszereknek. E. T. Hall gondolata szerint a kultúraközi kommunikáció célja, hogy kapcsolatot teremtsen a nyelvészet, kulturális antropológia, pszichológia és a kommunikáció különböző területei között.

Előadásom a tantárgy bemutatásán keresztül kettős célt szolgál: az etnomedicina mint új tudományág szaknyelvi tantárgyon belüli megismertetésére kívánom felhívni a figyelmet, továbbá az idegen nyelvi kommunikátorképzésben a szakterületen belüli kultúraközi kommunikáció témájának előtérbe hozatalára.

Németh, Tímea

Intercultural competence in medical care

Keywords: intercultural competence, medical education, cultural awareness, multicultural environment, demographic changes

Due to globalization and geopolitical factors, Europe has changed radically since the end of the Second World War, not only in its geographical, political, economic and demographic structures, but in the mentality and quality of life of its people equally. Many Europeans start their studies in one country, continue in another and work in a third. European societies are hence stimulating world-wide migration and demographic changes, which have an impact on all social institutions including education. The diversity of people coming from different countries and working together in multicultural groups may lead to cultural synergy as well as misunderstandings. As a result, cultural diversity is increasingly becoming a fundamental challenge for European universities as well as institutions and schools. Nevertheless, for people from all walks of life, including those involved in higher education, the challenge of how to manage diversity and change in a multicultural Europe remains a task. What kind of competencies should medical students possess in order to easily adapt to the culture of their new working environment if they start their career in a foreign country or at home working with people from different cultural backgrounds? Is higher education prepared to integrate these needs into the curricula? This paper seeks to find answers to the above questions.

Némethová, Ildikó

Understanding Culture's Influence on Behaviour

Keywords: cultural context, human behaviour, cognition, perception, psychological process

This paper aims to analyse the relationships between cultural context and human behaviour. It considers differences in overt and covert behaviour as culturally shaped reflections of common psychological functions and processes. It attempts to examine culture as an important contributor to the development and display of human behaviour. It also highlights cultural differences in social cognition and behaviour. Furthermore, this paper focuses on affective and cognitive filters which are used in interpreting and evaluating behaviours of out-group members.

Neumayer, Dénes

Cultural Differences in the Rhetoric of Research Articles

Research articles (RAs) have long been proven as cultural artefacts. As such, the structure and content of research articles depend not only on the research area, but also on cultural belonging. Each culture has different ideas of how a properly written article works. As a result, in order to write an article in a foreign language, one has to be aware of the possible pitfalls resulting from the inherent differences. In order to highlight some of these pitfalls, in my presentation I will review some cultures' rhetorical traditions and discuss what things one has to be aware of when trying to follow that culture's writing norms.

Pálinkás Magdolna – Seidl-Pécs Olívia

Lépést tud-e tartani a műszaki szaklexikográfia a technikai fejlődéssel?

Magyarországon a műszaki szaklexikográfiával való tudományos igényű foglalkozás az 1600-as évekig nyúlik vissza, s napjainkban ezt a rendkívül szerteágazó területet a művek sokasága és a technikai fejlődés következtében folyamatosan bővülő témakínálat gazdagsága jellemzi.

Az 1990-es évektől kezdve egyre inkább megfigyelhető, hogy egy-egy területen egyre szűkebb felhasználói kör tart igényt a minőségi szempontok alapján szerkesztett nyomtatott szakszótárakra, illetve hogy ezek a szótárak néhány évtized múltán teljes átdolgozásra szorulnak. Ugyanakkor a speciális szaknyelvi tartalmak esetében is megfigyelhető az információs társadalom technikai eszközkészletét felhasználó, a folyamatos frissítéseket lehetővé tevő és a könnyebb hozzáférést és kereshetőséget kínáló alkalmazások terjedése. Mivel a szakszótárak kiadóinak az egyes szakmákon belüli további szakosodás mellett a technikai fejlődésre jellemző akcelerációval és a folyamatosan módosuló felhasználói igényekkel is lépést kell tartaniuk, az utóbbi évtizedekben előtérbe kerültek az online felhasználású, egy-egy szűkebb szakterület szakszókincsének feldolgozására is összpontosító megoldások.

Pókay Marietta

Perpetuum mobile, avagy blended learning tananyagok készítése

Kulcsszavak: blended (kevert) tanulási mód, autonóm tanulás, képességfejlesztés, tananyagfejlesztés, angol jogi szaknyelv

Az előadás egy legalább középfokú angol nyelvtudással rendelkező joghallgatók számára készített, öt kötetre tagolt (Jogrendszerek, Az igazságszolgáltatás gépezete, Az Európai Unió, Kormányzás, Civilisztika) interaktív tananyag sorozatot mutat be. A tananyag nem minden feladata interaktív, így valójában az e-learning és a hagyományos osztálytermi tanulás ötvözésére nyújt lehetőséget. Arra törekedtünk, hogy a hallgatóknak mind az öt alapvető nyelvi készség fejlesztésére olyan feladatok megoldása során nyíljenek lehetőségei, amelyekkel tipikusan a szakma elsajátítása és majdani gyakorlása során szembesülnek, illetve amelyek egyben egyéb képességeiket is fejlesztik. Az előadás kiemeli a blended tanulási módszer néhány olyan elemét, amely egyrészt a hallgatók, másrészt az oktatók számára hatékonyabbá és élvezetesebbé teheti a tanulás-tanítás folyamatát.

Az interaktív feladatokat a hallgatók a saját maguk által választott helyen, időben és ütemben tudják megoldani, melynek során reményeink szerint nem csak nyelvi kompetenciájuk fejlődik, de egyre inkább képesek lesznek autonóm nyelvtanulásra, és teszik mindezt számukra élvezetes módon.

Ruzsbatzky Zsuzsa

AGORA: Szakmai gyakorlat határok nélkül

(AGORA – Nemzetközi gyakornoki program szakfordító képzésben részt vevő hallgatók számára II.)

Az „AGORA – Nemzetközi gyakornoki program szakfordító képzésben részt vevő hallgatók számára” elnevezésű 3 éves uniós projekt 2012-ben indult azzal a céllal, hogy szoros kapcsolatot alakítson ki a felsőoktatási intézmények és a fordítóirodák között, illetve, hogy megkönnyítse a fordítóképzésben részt vevő, felsőbb évfolyamokon tanuló vagy végzés előtt álló hallgatók számára a bekapcsolódást a nemzetközi vérkeringésbe. A folyamatos együttműködés többek között lehetővé teszi majd az egyetemek számára, hogy a tantervet a munkaerőpiac folyamatosan változó igényeihez igazítsák. A projekt magyar résztvevője a BME Tolmács és Fordítóképző Központja, amely egyúttal az AGORA ügynevezett nemzeti kontaktpontja, azaz magyarországi központja, tehát a magyarországi események koordinátora. A projekt lényege egy kifejezetten erre a célra kialakított webes felület, amely megteremti a lehetőséget, hogy az egyetemek/hallgatók részéről megjelenő igények, illetve az irodák által kínált lehetőségek egymásra találjanak. Most érkezünk el a pilot, azaz próbafázisba: a webes felület elkészült, és összeállt a Magyarországról részt vevő hallgatók, illetve irodák listája. Jelenleg folyik az adatok, továbbá az irodák részéről az ajánlatok feltöltése az adatbázisba. A gyakorlatok lebonyolításának ideje: 2014. november–2015. május.

Átfedő megnyilatkozások házi orvos–beteg interakciókban és kórházpedagógus tanóráin

Kulcsszavak: orvos–beteg párbeszéd, kórházpedagógus–beteg gyermek tanóra, intézményes interakció, átfedő megnyilatkozás, beszédjog megragadása

Az intézményes kommunikációra jellemző, hogy az interakció tartalmazza a résztvevők speciális céljait, amelyekkel kötődnek az intézményben meghatározott identitásukhoz (pl. orvos–beteg, tanár–diák, menyasszony–vőlegény) és az interakció bizonyos keretekkel függ össze. Ezen intézményes keretek megtartásához szükséges, hogy az interaktorok betartsák a kommunikáció szabályait. Bizonyos szabályok, melyek a hétköznapi kommunikációban előfordulhatnak, például az átfedő megnyilatkozások, az intézményes keretek között elkerülendők.

Jelen tanulmány vizsgálati fókuszául a házi orvos–beteg, valamint kórházpedagógus–beteg gyermek interakcióiban előforduló együttbeszélések szolgálnak. A tanulmány tanár–diák, illetve házi orvos–beteg közötti hangfelvételen rögzített párbeszédet analizál a konverzációelemzés módszerével.

A módszer a szociolingvisztikai beszédelemzések hagyományát követi, amely a performatív pragmatikára épül és a kommunikáció kontextusától függ. A szociolingvisztikai diskurzuselemzés a köznapi cselekvés és nyelvhasználat egymásra gyakorolt hatását igyekszik megmutatni.

A kvantitatív elemzés az átfedő megnyilatkozások előfordulási gyakoriságát, hosszát és funkcióját tárja fel, a kvalitatív elemzés példái az együttbeszélések ezen intézményes párbeszédekben való jelenlétét támasztják alá.

A tanulmány végül bemutatja a szimultán beszéd mindkét intézményes kommunikáció típusban megtalálható közös vonásait és ezek lehetséges magyarázatát.

Sélleyné Gyuró Monika

Kvalitatív elemzési módszerek az egészségügyi diskurzusokban

Kulcsszavak: kvalitatív megközelítés, egészségügyi diskurzus, nyelvközpontú elemzési módszerek, diskurzuselemzés, jelentés keresés

A kvalitatív megközelítést tudományosan elfogadott módszerek tekintjük az egészségtudomány kutatásának területén, mely az egészség és betegség jelenségeit az egyén szempontjából, ennek társadalmi beágyazottsága ismeretében írja le és értelmezi. A XX. század első felében lezajló paradigmaváltás a tudományos kutatás alapját képező tény fogalmát az emberi elme konstrukciójaként írja le, így a kutatás fókusza a diskurzusra esett.

A betegközpontú kutatásokban közös elemként jelenik meg a betegek és világuk értelmezése, valamint a jelentés keresés egy olyan állapotban, mely eltér a normálistól. Így az értelmezés mint a kvalitatív kutatás módszere azt a szimbolikus hidat segít megtalálni, mely a fizikai létet, a pszichikumot és a társadalmat köti össze.

A naturalisztikus, nyelvközpontú megközelítések azt írják le, hogy a résztvevők a vizsgált diskurzust hogyan használják saját céljaikra, hogyan tükrözik a valóságot. Ebből következően a kutatás érdeklődésének fókuszában a „hogyan” áll, vagyis az, hogy a beszélők miként gondolkodnak a világról, magukról és másokról betegségükkel kapcsolatban.

Az előadás – példákon keresztül – sorra veszi az etnográfiai, narratív, interpretációs fenomenológiai, etnometodológiai és társalgáselemzési, diskurzuselemzési megközelítéseket.

Skadra Margit

„Az élet túl rövid ahhoz, hogy németet tanuljunk.” – Vagy mégsem!?

A német orvosi szaknyelv tanulásának kihívásai

A Szegedi Tudományegyetem Orvostudományi Karának Orvosi Szaknyelvi Kommunikációs és Fordítóképző Csoportja több éve kínál a Kar hallgatóinak az angol mellett német orvosi szaknyelvi kurzusokat is.

Az előadás első fele a jelenlegi német szaknyelvi oktatás kereteit mutatja be hallgatói és oktatói szemszögből. A hallgatói oldal vizsgálatának alapját a kurzuson részt vevő hallgatók által kitöltött kérdőívek adják. A kérdőívek elemzése által többek között olyan kérdésekre kapunk választ, mint hogy milyen nyelvi előképzettséggel érkeznek a hallgatók a kurzusra, mi motiválta őket a szabadon választható tantárgy felvételére, milyen elvárásaik vannak a kurzussal kapcsolatban stb. Oktatói szempontból pedig megvizsgáljuk, hogy ezek az adatok mennyiben befolyásolják a kurzus tematikáját, az óravezetést és a hallgatók értékelését.

Az előadás második részében hallgatók által írt orvos–beteg dialógusok segítségével rövid betekintést kapunk abba, hogy milyen nyelvi hibákat ejtenek a kurzus hallgatói az anamnézis felvétele során, valamint arra keressük a választ, hogy mi állhat a tipikus hibák hátterében.

Spiczéné Bukovszki Edit

Új kihívások a műszaki szaknyelvoktatásban

Kulcsszavak: műszaki szaknyelvoktatás, tartalom-alapú nyelvoktatás, tanulói autonómia, nyelvpedagógiai megközelítés

A szaknyelvoktatás (Language for Specific Purposes, LSP) módszertana eltér az általános idegen nyelv (Foreign Language, FL) oktatásának módszertanától, és fokozottan igaz ez a megállapítás a műszaki szaknyelvoktatás (Language for Science and Technology, LST) területére. A nyelvtanár nem szakembere az oktatott szakterületnek, kihívást jelent számára eldönteni milyen tananyagot használjon a nyelvoktatáshoz, nincs közvetlen tapasztalata a szakmai közegekről, amelyben a nyelvet használni fogják a mérnök-hallgatók stb. A felsőoktatás nemzetköziesedése, az idegen nyelven (elsősorban angolul) oktatott szaktárgyi kurzusok számának növekedése, a hallgatói-oktatói mobilitás elősegítésének igénye, a hallgatói összetétel demográfiai-szociológiai és kognitív sokszínűsége, a műszaki szakterület rendkívül dinamikus fejlődése és diverzifikációja újabb kihívásokat jelent a szaknyelvet oktatók számára. A dolgozat tematikus csoportosításban bemutatja az angol műszaki szaknyelvoktatás (English for Science and Technology) területén végzett legújabb nyelvpedagógiai kutatások megállapításait, amelyek megoldási javaslatokat kínálnak a fenti kérdésekre. A szerző ismerteti a tanulói autonómia területén végzett empirikus kutatásának előzetes eredményeit is.

Szelényi András

A nyelvi humor „anatómiája” multiple choice feladatokban

Kulcsszavak: multiple choice, poliszémia, homonímia, nyelvi interferencia, humor

Egy orvosi esetismertetés témájában készült német nyelvű tananyag szerves részeként került kifejlesztésre egy multiple choice feladat, amely a nyelvi humor lehetőségeit használja ki. Az autentikus mintamondatokhoz egy helyes válasz és két disztraktor kapcsolódik. A nyelvi humor forrásául szolgáló jelenségek közül említhetőek a poliszémia, a homonímia, a homofónia és a nyelvi interferencia különböző típusai (például lexikai, grammatikai). Jellemző ezeknek a jelenségeknek többszörös, illetve kombinált előfordulása, valamint ezek interakciója egy példán belül. A német orvosi szaknyelvben meglévő számos latin, görög és angol alapú kifejezés, a gyakori betűszavak, az általános és az orvosi szaknyelv számtalan kapcsolódása és a szleng bevonása is segítette a tananyag kifejlesztését. Fontos szempont volt a lexikai és terminológiai hiányosságok és a felületes olvasásból adódó félreértelmezés kihasználása vagy például a tükörfordításból adódó értelmezési hibák hangsúlyozása.

A magyar anyanyelvi beszélő számára készült feladat a helyesírás nehézségeire és a pontos írásmódra, a kontextus fontosságára, a megfelelő jelentés vagy jelentésárnyalat kiválasztására is szeretné felhívni a figyelmet. További cél az esetismertetések jellemző szókincsének gyakoroltatása és a szókincsfejlesztés.

Sziklainé Gombos Zsuzsanna

Fókuszban a többnyelvű szaknyelvoktatás

Kulcsszavak: hallgatói mobilitás, szaknyelvoktatás, munkaerőpiaci lehetőségek, interkulturális kompetencia, készségek értékelése

A nemzetközi jelleg, a hallgatói mobilitás az elmúlt évtizedek során a felsőoktatás egyre inkább dominálói tényezőivé váltak. Az OECD adatai alapján a 2014-es évben a hallgatói mobilitásban résztvevők száma eléri a közel 5 milliót (a küldő országok sorában Kína, India és Dél-Korea állnak az élen.) Konferenciák, oktatásügyi kiállítások, szakmai tréningek bizonyítják Európa központi szerepét fogadó- és küldő félként éppen úgy, mint a kontinensen belül. Kutatók és gyakorlati szakemberek mutatnak rá a nemzetközi oktatási környezetben folytatott eredményes oktatáshoz és tanuláshoz szükséges készségek feltérképezésének fokozott igényére, a hallgató munkaerőpiaci lehetőségei érdekében. A szaknyelvi tanulmányok, mint alapvető szükségletek jelennek meg. A tanár szerepe is változik: mentorként kell segítenie a hallgatót, hogy az információáradatot megfelelően szűrni tudja, és élni tudjon a gyakran különböző nyelveken elérhető információkkal. A gyakorlat új szempontokat vet fel: így az interkulturális kompetencia alapkészségkénti kezelését a Közös Európai Referenciakeret leírási és értékelési kritériumain belül.

Az előadó két 2014. szeptemberi nemzetközi konferencián (EAIE Prága, CercleS Fribourg) szerzett személyes tapasztalatai alapján betekintést nyújt a fenti témakörök aktuális kérdéseibe.

Tanulási stratégiák elemzése a Debreceni Egyetem hallgatói körében

Kulcsszavak: nyelvtanulási stratégiák, memóriatechnikák, tanulóközpontú képzés, kreatív, web-alapú tanítási módszerek

A DEOEC és a DE AGTC MÉK hallgatói körében tanulási stratégiák felmérését végeztük 2010-ben és 2012-ben. E dolgozat a két kutatás eredményeit hasonlítja össze, s rávilágít arra a tényre, hogy a két kar hallgatói egyaránt nehézségekkel küzdenek az egyetemi környezetben, különös tekintettel a tanulási stratégiák és memóriatechnikák ismeretének hiányára. Problémát okoz továbbá a lényeg kiemelésének nehézsége olvasás, tanulás közben, a figyelem elkalandozása, valamint a stresszes helyzetek (vizsga, tesztek) nem megfelelő kezelése. A cikk bemutatja az Európa Tanács és az Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központja: Jelentés a magyar közoktatásról (2003) ide vonatkozó állásfoglalását is.

Varga Éva Katalin

Szemléletváltások a terminológiai nominációban

A természettudományok és az orvosi nyelv terminusalkotásának egyik leggyakoribb eszköze a metafora. Ez az állítás különösen igaz az anatómiai nevek esetében. A latin nómenklatúra legősibb rétegébe tartozó csontelnevezések hasonlóságon alapuló átvitelrel keletkeztek. Bár a metafora létrejött a megismerés és a megnevezés szoros kapcsolatát feltételezi, a nemzeti nyelvek anatómiai nevei túlnyomórészt a latin nómenklatúra fordítással keletkezett alakjai. Előadásomban az anatómiai nevek néhány metaforáján keresztül mutatom be névadásban megfigyelhető szemléletváltást és a másodlagos terminusalkotás mintájául szolgáló modellt.

Veljanovszki, David

Spoken Discourse Genres in the EAP Classroom

Keywords: Genre analysis, EAP (=English for Academic Purposes), oral academic presentation, academic lecture, academic prose, intertextuality, interdiscursivity

Applying genre-based categories in spoken discourse seems to be particularly problematic, for, unlike academic writing, academic oracy appears to have received comparatively less attention in discourse analytical studies. This unevenness is felt especially acutely in the case of academic lectures and talks, in contrast with academic prose (cf. Csomay, 2000). However, as will be argued, academic spoken genres cannot be treated in isolation, even when the focus is on a single genre in a given study, but their generic specificities and relationships with other genres also ought to be addressed. The present discussion is intended to provide an overview of spoken genre demarcation in the EAP context, with special regard to oral academic presentations. In line with Biber (1988, 1995), a comprehensive scale will be proposed accommodating such apparently diverse genres as academic lectures, academic prose and natural conversation. Similarities and differences across the three main entities of this continuum will be pointed out with a view to accounting for a common tendency for academic speech events to become increasingly informal (cf. Ferris and Tagg, 1996; Ferris, 1998). To ensure that the complexity characteristic

of this field in terms of genre variety is fully appreciated, references will be made to Bhatia's (2010) emphasis on interdiscursivity.

Veresné Valentinyi Klára

A terminológiamedzsment oktatása tömörítve

Kulcsszavak: szakfordító szakirányú továbbképzés, elmélet, terminológiamedzsment, terminus, fogalom, definíció, kontextus, terminusfordítás, relevanciaelmélet

A gödöllői Szent István Egyetem három féléves, nappali *Szakfordító*. A felvétel alapjául szolgáló diplomához kapcsolódó szakfordító szakirányú továbbképzésén a második félévben szerepel a Terminológiamedzsment tantárgy. A tantárgy keretein belül 4 óra elméleti oktatásban részesülnek a hallgatók, majd 10 órában gyakorolják a terminológiakezelést fordítástámogató szoftverek használatával. Előadásomban a terminológiakezelés elméleti ismereteinek „tömörített” oktatását mutatom be úgy, ahogyan ezeket az órán tanítom. Célom, hogy segítséget nyújtsak azoknak a kollégáknak, akik számára ugyanilyen rövid idő áll rendelkezésre ahhoz, hogy bevezessék a hallgatókat a terminológiatan alapjaiba. Előadásomban a következő kérdésekre keresek rövid válaszokat: Mivel foglalkozik a terminológiamedzsment? Mi a terminus? Mi a fogalom? Milyen formái vannak a terminusnak? Mi a definíció? Miért van szükség a definícióra? Mi a kontextus? Miért van szükség a kontextusra? Hogyan érvényesül a relevanciaelmélet a terminusok fordításánál?

Vincze, András

Telltale words –culture-bound terms in the publications of the Georgikon Farm Museum

Keywords: culture-bound terms, realia, translation, agriculture, history of agriculture, intercultural communication

Culture-bound terms or realia are references to concepts specific to a given culture. Since they lack equivalents in the target language culture, they pose a great challenge to translators, even raising the question of translatability. This paper explores the culture-bound terms encountered in the course of a translation project for the Georgikon Farm Museum, an exhibition site of the Museum of Hungarian Agriculture, involving various publications for the promotion of the museum and its new heritage farm and presenting the history of the first agricultural college of Europe and its model farm as well as a booklet on traditional farming practices. The study begins with a clarification of what culture-bound terms or realia actually are and how frequently they occur in the texts analysed. It then examines what the terms thusly identified can tell us about the source and target cultures by highlighting differences and/or similarities between them. The lack of realia in certain areas also deserves attention as well as some culture-bound terms which, after careful consideration, turn out to be not so deeply bound in the Hungarian culture after all.

**Reáliák a gazdasági-üzleti szaknyelvben.
Non – ekvivalens lexikai elemek az olasz üzleti nyelvben**

Figyelemre érdemes tény, hogy az Európai Unión belül még mindig léteznek olyan sajátos gazdasági, ill. üzleti struktúrák (reáliák), amelyek fordítása két tagország – nevezetesen Olaszország és Magyarország – viszonylatában is kérdéseket vet fel.

A fordító mindig különböző fordítói műveletek közül választ (generalizálás, kihagyás/betoldás, analógiás fordítás, explicitáció, teljes átalakítás, transliteráció, tükörfordítás stb.), és igyekszik a célnyelven is gördülékeny szakmai szöveget alkotni. A forrásnyelvi és célnyelvi szövegeket párhuzamosan használó szakmabeli olvasó, (esetünkben a szaknyelvet elsajátítani törekvő nyelvtanuló) azonban felfigyel az eltérésekre, pl. „*Le Imprese Sociali Ferrero*” magyarul kisbetűvel „*a Ferrero társadalmi kezdeményezései*” (www.cciu.com), melyek megtapasztalása és tudatosítása mindkét nyelv vonatkozásában elősegíti szakmai-nyelvi szocializációját.

Az előadásban ismertetjük autentikus forrásból származó (pl. Magyarországi Olasz Kereskedelmi Kamara kétnyelvű kiadványai) párhuzamos gazdasági szakmai szövegek vizsgálata alapján leszűrt – a szaknyelvtanítás során is felhasználható – tapasztalatainkat.

Wiwczaroski, Troy B.

**Integrating Language Learning and Culture into an
ESP International Marketing Course**

Among the uncontrollable elements of international marketing education in English are those linguistic, communication and cultural components which decidedly inform discourse and decision-making about marketing activities, but which are difficult to find a balance among in a semester syllabus. In the globalized world, it is not enough to be familiar only with the geographical, economic, legal, infrastructural or social environments of the country in which one wishes to undertake marketing activities. One should not forget that individuals are different, too. This difference originates from our culture and culture determines communication in all its forms. Add to this the layer of communication in a second language and the understanding of how international marketing activities should be handled abroad becomes even trickier. Practice often proves that geographical closeness of the foreign market does not always equal to cultural closeness. It may happen that our product, because of cultural reasons, can be more easily sold in a faraway country instead of in any of our neighbouring countries. The paper explores the integration of the myriad of uncontrollable elements introduced above into a course syllabus for non-native learners of international marketing through English.

Zrínyi Andrea

Meggyőzési technikák a fogorvosi kommunikációban

Kulcsszavak: orvos–beteg kommunikáció, hangfelvétel-elemzés, anamnéziszfelvétel, fogorvosi kommunikáció, diskurzus, kérdésfeltevés, meggyőzés, üzenet, információátadás

Az előadás az orvos–beteg kommunikáció, ezen belül a fogorvosi kommunikáció egy szegmensét mutatja be hangfelvételek elemzése alapján. A kutatás fontosságát az indokolja, hogy az anamnézis-felvétel esetén és a terápiák, vizsgálati módszerek, kezelések, operatív beavatkozások ismertetése kapcsán nagyon lényeges, hogy hogyan teszi fel az orvos a kérdést, illetve hogyan magyarázza el a betegséget, a terápiát és ennek eredményeképpen a beteg hogyan értelmezi a hallott információkat. A fogorvosi szakterületen belül a félelem és az anyagi költségek miatt különösen fontos, hogy sikeres legyen az orvos–beteg kommunikáció, tehát a beteg elfogadja az orvos által ajánlott kezelés, beavatkozás szükségességét, előnyét az egyéb lehetőségekkel szemben. Az orvosnak a diskurzus során el kell érnie, hogy a beteg megértse az üzenetet és azután annak megfelelően viselkedjen, illetve döntsön. Ennek a meggyőzési folyamatnak a nyelvi eszközeit tárja fel röviden az előadás.

